

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 77. Omni die, præterquàm Parasceves, celebrare licet, sed non
omni horâ. Nec plusquam semel in die, excepto die Nativitatis Domini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

minorem numerum Missas ante Tridentinum, sed & post illud impositas, sive in ipsa fundatione beneficii praescriptae fuerint, sive non; nec solum in Synodo Dioecessana, uti Tridentinum concedit, sed & extra illam. Sic enim habet usus in Belgio, Germania, &c. Videri possunt Naldus in Summa verbo *Missae* n. 9. Possivinus de offic. Curat. c. 2. q. 9. n. 25. Garcias de benefic. to. 2. p. 7. c. 1. n. 131. Gobat n. 589. & 591.

CAPUT LXXXVI.

Quilibet Sacerdos, etiam curam animarum non habens, neque ex stipendio obligatus, ratione muneris sacerdotalis per se loquendo tenetur sub gravi culpa aliquoties in anno Missam celebrare.

933 **I**Ta S. Thomas q. 82. a. 10. Durandus, D. Antoninus, Major, Sylvester, Angelus, Toletus, Vivaldus, & Doctores communiter. Christus namque his verbis: *hoc facite in meam commemorationem*, teste Tridentino sess. 22. c. 1. *Apostolis eorumque successoribus in Sacerdotio, ut offerrent praecipit, uti semper Ecclesia Catholica intellexit, & docuit.* Et juxta Apostolum Sacerdoti ex vi sui muneris incumbit onus intercedendi apud Deum pro populo, & offerendi dona & sacrificia pro peccatis. Unde Innocentius III. inter alia vitia Ecclesiasticorum cap. *dolentes* de celebr. Miss. hoc recenset, *sunt & alii, qui Missarum solemniam vix celebrant quater in anno.* In fine autem addit: *haec igitur & similia sub poena suspensionis inhihemus.* Enimvero Sacerdos (ut Venerabilis Beda ait in c. 2. Act. Apost.) non legitime impeditur celebrare omitens, quantum in eo est, privat SS. Trinitatem laude & gloria, Angelos laetitia, peccatores venia, justos subsidio & gratia, in Purgatorio existentes refrigerio. Ecclesiam speciali Christi beneficio, & seipsum medicina & remedio.

934 Denique Tridentinum sess. 23. c. 14. *Curet* (inquit) *Episcopus ut Sacerdotes saltem diebus Dominicis, & festis solemnioribus; si autem curam animarum habuerint, tam frequenter, ut suo muneri satisficiant, Missas celebrent.* Cui Decreto inherens Concilium Mediolanense I. sic habet: *Tridentini Concilii auctoritatem secuti, praecipimus Sacerdotibus cujuscumque gradus, conditionis & dignitatis illi sint, ut Dominicis & festis diebus Missam celebrare non omitant.* Porro dum ipsis praecipitur, sive singulis Dominicis ac festis, sive quotidie celebrare, eo ipso praecipitur dispositionem ad id necessariam procurare, ne corpus & sanguinem Christi otiosus & absque debita praeparatione edentes, iudicium sibi manducent.

935 Quoad Parochos, curam animarum habentes, non est dubium teneri per se, vel per alium, celebrare omnibus diebus, quibus subditi tenentur audire Sacram. Id enim constat ex Trid. sess. 23. c. 14. necnon ex eo quod ad id teneantur ex officio.

936 Ipsos etiam teneri ad quandoque celebrandum pro ovibus, ipsisque applicandum fructum sacrificii sui, Tridentinum declarat ibidem c. 1. aicens, quod praecipit divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, &c. Quia tamen nec divino, nec Ecclesiastico praecipit determinatum est, quoties & quibus diebus ad id teneantur, prudentis arbitrio id determinandum relinquatur. Ad id solemnioribus saltem diebus teneri valde probabile est.

CAPUT LXXXVII.

Omni die, praequam Parasceves, celebrare licet, sed non omni hora. Nec plquam semel in die, excepto die Nativitatis Domini.

Die Parasceves celebrare prohibetur can. *sub- bato* de Consecr. dist. 3. qui canon idipsum etiam vetat in sabbato sancto. Sed quoad hunc diem Sotus, Suarez, Granadus, Palao & alii contraria consuetudine ei derogatum putant, ab eo tempore, quo Missa solemnis, olim nocte Resurrectionis celebrari solita, coepit ipso sabbato celebrari ante meridiem. Alii tamen cum Gavanto, Navarro & Azorio existimant non esse licitum sabbato sancto Missas privatas celebrare.

Laicis etiam in die Parasceves communicare 938 non permittunt Missalis rubricae, nec usus Ecclesiae Romanae, ut recte Gavantus & Barbosa. Non bene proinde Leander q. 24. cum aliis negat id Laicis vetitum. Siquidem Innocentius XI. in Decreto circa Communionem quotidianam, jubet, ut Episcopi, Parochi, & Confessarii curent ut circa Communionem infra sexta Parasceves, Missalis rubricae, & Ecclesiae Romanae usus serventur, Leandrique opinionem improbat S. Congregatio Rituum 19. Februarii 1622.

Fas autem non esse regulariter celebrare plusquam semel in die, excepto die Nativitatis Domini, constat ex cap. *sufficit* de Consecr. dist. 1. & cap. *consuluit* de celebr. Miss. In die vero Nativitatis Domini cuique Sacerdoti permittitur, sed non praecipitur tres Missas facere, nec praecipitur tres audire. Doctores communiter contra Henriquez. Eo die etiam tres Missas ante auroram dicere usus permittit, pluresque Doctores probant apud Leandrum q. 38. licet alii improbent.

Dixi regulariter non esse licitum celebrare plusquam semel in die. Quia Innocentius III. citato capite *consuluit* excipit casum necessitatis. Ut primo, si aeger alioqui moriturus sit absque Viatico. Doctores communiter contra Vasquez. Secundo, si Parochus duabus Parochiis satisfacere debeat, & non sit alius qui in alia Parochia suppleat vices ipsius. Ita omnes. Est enim aperta necessitas. Idem posse alium Sacerdotem, absente vel infirmante Parocho, cum aliis docet Dica- stillus hic dub. 3. n. 39.

Quia tamen ob solam necessitatem id permittitur, & necessitas non urget, nisi die Dominico vel festo, diebus ferialibus id licitum non esse censet cum Nugno, contra Suarez, Card. de Lugo, Dianam & alios. Et ita consuetudo observat in Belgio nostro. Sicubi tamen ferialibus diebus id facere consuetudo permittat, illi statandum, ut bene Petrus Ledesma de Sacram. Euchar. cap. 19. conclus. 6. In locis etiam ubi licentiam Episcopi consuetudo requirit, ad binandum, ratione duarum Parochiarum, consuetudo servanda est. Tametsi Diana p. 11. tr. 5. resol. 33. censet hoc ipso quod quis duabus Parochiis est a Superiore praefectus, approbati necessitatem bis in die celebrandi; imò celebrandi ter, si tribus Parochiis praefectus esset.

Nec ista liberalitate contentus Gobat n. 189. 944 censet, Parochum, qui duabus Parochiis praefectus consuevit, cum Episcopi facultate, singulis Dominicis ac festis semel in quaque Parochia celebrare, posse in die Nativitatis Domini celebrare bis, imò ter, licetque sexties una die. Sed hoc consuetudo non admittit: cum ipsemet fateatur hoc inauditum hac aetate.

Tertium casum necessitatis assignant nonnulli, 943 cum advenientes peregrini alioqui non possent die festo

festo Sacrum audire. Et quartum, dum Episcopus, vel aliquis generis illustris superveniens, Sacrum audire desiderat. Et quintum, dum repente post dictam Missam corpus defuncti occurrit sepeliendum. Sed tres hocce casus, utpote moribus nostris, hodiernaque consuetudini repugnantes, merito refellit Vasquez disp. 232.

CAPUT LXXVIII.

Secusâ particulari consuetudine, vel privilegio, regulariter celebrare non licet ante auroram, nec post meridiem.

944 **I**Ta S. Thomas q. 83. a. 2. D. Antoninus, Gabriel, Sylvester & Doctores communiter. Quia id non permittit Ecclesiæ consuetudo, nec rubrica Missalis, utpote quæ §. 15. n. 1. dicit, quâcumque horâ post auroram, & ante meridiem, posse Missam privatam dici. Ubi per auroram communis Doctorum sensus intelligit primum dici crepusculum, seu primum vespertium adventantis dici: neque aurora hic accipienda est mathematicè, sed moraliter, ita ut parum ante auroram pro nihilo reputetur. Unde Suarez disp. 80. sect. 6. Dicastillo disp. 4. dub. 4. n. 55. nullum scrupulum movendum aiunt, si quis Sacrum finiat duabus horis ante ortum solis. Verùm quoad similia attendenda est cuiusque regionis consuetudo. Quæ in Belgio, aliisque partibus Septentrionalibus (in quibus dies hyemales brevissimi sunt) permittit, etiam secularibus, hyeme celebrare multis horis ante ortum solis. Necfen tr. 4. dub. 14. Coninck q. 83. a. 2. dub. 4.

945 Regulares etiam ex variis privilegiis ante Tridentinum celebrare poterant ante auroram, imò duabus horis post mediam noctem. Sed hæc revocata videntur per Tridentinum sess. 22. & per Pium V. in Bulla quam refert Naldus verbo *Missa* n. 30. Unde S. Congregatio apud nostrum Lezanam to. 1. c. 21. n. 2. sic habet: *Ante diem, & horis indebitis, celebrare non licet, etiam vigore privilegiorum ante Tridentinum concessorum.*

946 Diana quidem p. 10. tr. 12. resol. 25. & apud ipsum Cardinalem de Lugo, Caspensis, Dicastillus, Leander, & alii dicta privilegia negant revocata per Tridentinum, ac per consequens per Pium V. quia Tridentinum solum revocavit privilegia celebrandi horis indebitis, quales non sunt horæ per privilegia Apostolica concessæ. Sed contra est, quòd eo ipso revocet privilegia celebrandi horâ jure communi non permittâ, quæ revocat privilegia à Sede Apostolica concessa. Neque enim per horam indebitam Tridentinum intelligit horam à Sede Apostolica per privilegia non concessam: cum privilegia id concedentia revocet. Et aliâs frustranea esset illa privilegiorum revocatio, ut bene vidit laudata S. Congregatio. Gregorius tamen XIII. anno 1678. adcoque post Tridentinum, & Pium V. Presbyteris Societatis (aliorumque consequenter Ordinum communicantium) Bullâ *quanta* 22. apud Rodericum concessit privilegium celebrandi unâ horâ ante auroram, & infra horam post meridiem, *istineris, vel alterius legitimi impedimenti causâ.* Et istud privilegium non est revocatum.

947 Quoad Missas post meridiem, cum etiam merides moraliter consideranda sit, angustia non debet, qui paulò post meridiem celebrat. Quia parum pro nihilo reputatur. Imò in festis, & exequiis solemnioribus, sicut Belgii nostri consuetudo permittit Sacrum solemne prorogari ferè usque ad primam; similiter permittit Missas privatas inchoari post duodecimam, quoadiù durat solemne Sacrum. Necfen ibid.

Ante Missam parochialem, eâque durante, Regulares in Ecclesiis suis celebrare posse, Pius V. & S. Congregatio declaraverunt, ut alibi demonstramus.

Ante lectum Matutinum & Laudes Missam celebrare, causâ legitimâ non excusante, non licet, ut merito docent S. Raymundus, S. Antoninus, Sylvester, Navarrus, Bellarminus, Azorius, Gavantus, Binsfeldius, Reginaldus, Basilius, Tannerus, & (ipso teste) Doctores communiter. Quia licet inter Matutinum & Missam nulla sit connectio ex natura rei; secus ex jure positivo, seu Ecclesiæ consuetudine, vim legis habente, ut constat ex cap. in his dist. 11. Neque audiendi sunt nonnulli novaturientes in contrarium.

1º. quia Innocentius IV. in responso ad articulos quosdam, inter Archiepiscopum Nicolsensem, Suffraganeosque Latinos ipsius, & Episcopos Græcos Regni Cypri controversos (quos ad Sedem Apostolicam retulerat Otto Cardinalis, Episcopus Tusculanus) epist. 10. ad eundem Cardinalem sic pronuntiavit: *Sacerdotes autem dicant Horas Canonicas more suo; sed Missam celebrare, priusquam Officium matutinale compleverint, non præsumant.*

2º. Julius III. Bullâ *sacra* in Litteris Apostolicis Societatis pag. 75. sic habet: *Facilitatem anteposendi, & postponendi Officium divinum, aliâs vobis concessam, ad hoc ut tu, & pro tempore existentes Religiosi Societatis, ex legitimis & iustis causis (in quo tuam & successorum tuorum... conscientiam oneramus) Officium ipsum celebrationi Missæ liberè, & absque conscientia scrupulo postponere possitis, auctoritate & senore prædictis extendimus & ampliamus.* Igitur aperte insinuat, si ne legitima causa non licere Matutinum Missam postponere: cum conscientiam ipsorum oneret, si id faciant aliter quàm ex legitimis ac iustis causis.

3º. in Missali, tam Romano, quàm Carmelitano nostro, inter defectus Missæ §. de defectibus in ministerio ponitur, quòd celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit, &c. Defectus autem in ministerio ibi intelliguntur defectus in eo positi, quòd aliquid ex requisitis ad illud deficit, prout explicatur ibidem.

4º. Præmissis accedit generalis Ecclesiæ consuetudo, ut testantur Jacobus Bajus Institut. Relig. Christ. l. 4. c. 13. & nosser Franciscus à Jesu Maria tr. 5. c. 4. n. 47. Accedunt & isti consuetudini eponencia Statuta Synodalia plurium Ecclesiarum, Nemaufensis anni circiter 1284. tit. de celebrat. Missar. Lingonensis anni 1404. Senonensis anni 1524. Parisiensis 1557. Sifridi Archiepiscopi Colonienfis, Odonis Episcopi Parisiensis, &c.

Quia tamen ordinis inversio inter horas ipsas (ut dum horæ parvæ leguntur ante Matutinum) in privata horarum recitatione, communi Doctorum iudicio non censetur nisi peccatum veniale, de inversione ordinis inter Matutinum & Missam idem sentiunt Sylvester, Toletus, Bellarminus, Suarez, & alii communiter. Barbosa tamen de potest. Episc. p. 2. quindecim profert Doctores, atque inter eos S. Raymundum, & S. Antoninum 3. p. tit. 13. cap. 6. qui censent esse mortale. Gavantus quoque affirmat Innocentium IV. & Pium V. hunc defectum censere gravem.

CAPUT LXXIX.

Regulariter, & secusâ privilegio, celebrare non licet nisi in Ecclesia consecrata, vel saltem benedicta, vel in Oratorio ad Dei cultum dedicato, per Episcopum designando, & ab ipso visitando.

ITa statuitur in Tridentino sess. 22. cap. de evitandis in celebr. Miss. ubi in reverentiam &